

Meer info op www.sigma.be

- 2 *Wat is het Sigma?*
- 4 *Deelgebied Vlassenbroek*
- 5 *Deelgebied Wal-Zwijn*
- 6 *Een natuurgebied in je achtertuin*
- 8 *Meer informatie*

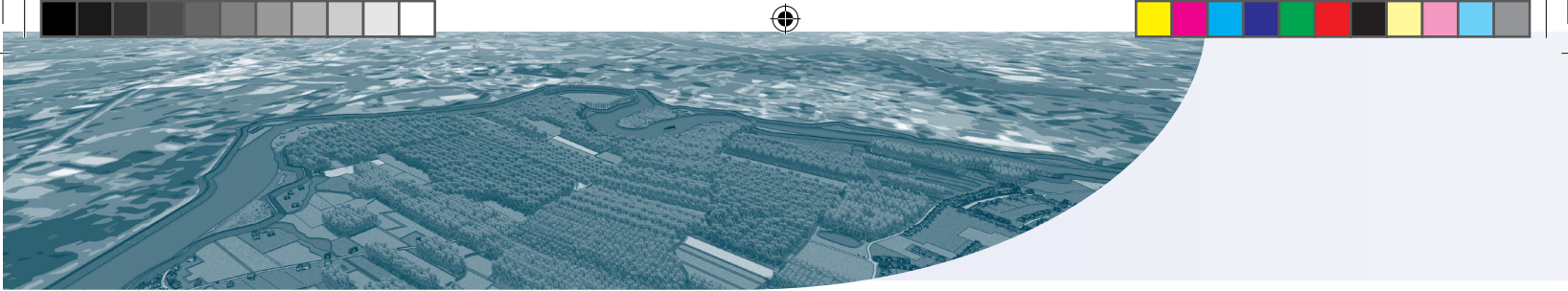
Samenwerken aan de toekomst

Welkom in de Sigma projectgebieden Vlassenbroek en Wal-Zwijn. De komende jaren verrijzen in de Scheldemeander van Hamme en Dendermonde twee gecontroleerde overstromingsgebieden die het Zeescheldebekken helpen beschermen tegen overstromingen.

Dankzij hun invulling met getijdennatuur en wetlands scheppen ze een waardevolle leefomgeving voor talloze zeldzaam geworden planten en dieren. Ook jij zal straks kunnen genieten van dit gevarieerde landschap vol verrassende uitkijkpunten, sprookjesachtig bosgebied en vergeten natuurschoon.

Naar aanleiding van het openbaar onderzoek van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP) organiseerden we in juni 2009 een infomarkt in Baasrode. Daar deden we dit project al uitvoerig uit de doeken. Nu de planning concreter wordt, zal je regelmatig een nieuwsbrief in de bus krijgen.

Wat is het Sigmoplan?

Als reactie op de waternoedsramp van 1976 heeft de Vlaamse Regering het Sigmoplan in het leven geroepen. Het geactualiseerd Sigmoplan, dat na veel studiewerk tot stand kwam, moet het hele Zeescheldebekken beschermen tegen overstromingen. En dat op een natuurlijke en efficiënte manier, met 'ruimte voor de rivier' als leidend principe.

Het Sigmoplan is even vooruitstrevend als noodzakelijk. Een aantal van onze Vlaamse waterwegen zoals de Schelde staan in open verbinding met de Noordzee. Hierdoor zijn ze gevoelig aan zowel stormen als zeespiegelstijging onder invloed van klimaatverandering. In het dichtbevolkte Vlaanderen is een goede bescherming tegen overstromingen dan ook van groot belang.

De pijlers van het Sigmoplan

Waterwegen en Zeekanaal NV bouwt samen met het Agentschap voor Natuur en Bos aan een robuust systeem dat veilig, natuurlijk, economisch aantrekkelijk en tegelijk aangenaam voor recreanten zal zijn.

Door lokale dijkverhogingen te combineren met de aanleg van gecontroleerde overstromingsgebieden langs de getijdenrivieren beveiligd het Sigmoplan het hele Zeescheldebekken tegen overstromingen.

Door dezelfde zones in te richten als natuurgebied, herstellen we de kwaliteit van de Schelde en haar bijrivieren als ecologisch waardevolle biotoop. Tegelijk volgen we de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn. De herwaardering van de natuurlijke functies van de Schelde schept nieuwe kansen voor zachte recreatie.

Sigmoplan
ontmoet de Schelde...

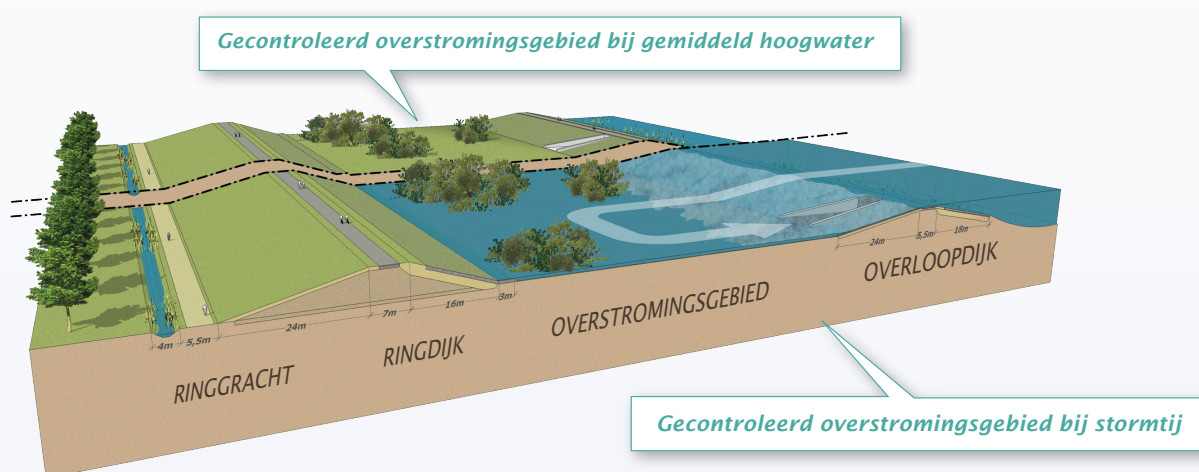
De rol van Vlassenbroek en Wal-Zwijn in het Sigmoplan

De Scheldemeander aan Vlassenbroek en Wal-Zwijn zal straks extreme hoogwaters opvangen. Bij stormtij, wanneer een springtij samenvalt met een noordwesterstorm op zee (ongeveer 1 à 2 keer per jaar), rolt een gevaarlijke stormgolf de Schelde in. De overstromingsgebieden snijden de top van de golf af en bergen het overtollige water tot de hoogste nood voorbij is.

Voor een druppel Scheldewater het gebied binnenstroomt, staan heel wat infrastructuurwerken op het programma. Eerst bouwen we een stevige nieuwe dijk rond de overstromingsgebieden; een ringdijk die de achterliggende woonzones beschermt tegen het wassende water.

Daarna verlagen we de huidige Scheldedijk langs het overstromingsgebied, zodat het water bij stormtij over de dijk het gebied kan binnenstromen. Uiteraard krijgt de overstroombare dijk een stevig jasje. Een groene grasmat verstevigt de overlooptdijk en zorgt voor een mooie inpassing in het landschap.

Bij een uitzonderlijke storm kunnen de overstromingsgebieden Vlassenbroek en Wal-Zwijn het hoogste peil op de Schelde met een halve meter in de ruime omgeving doen dalen.

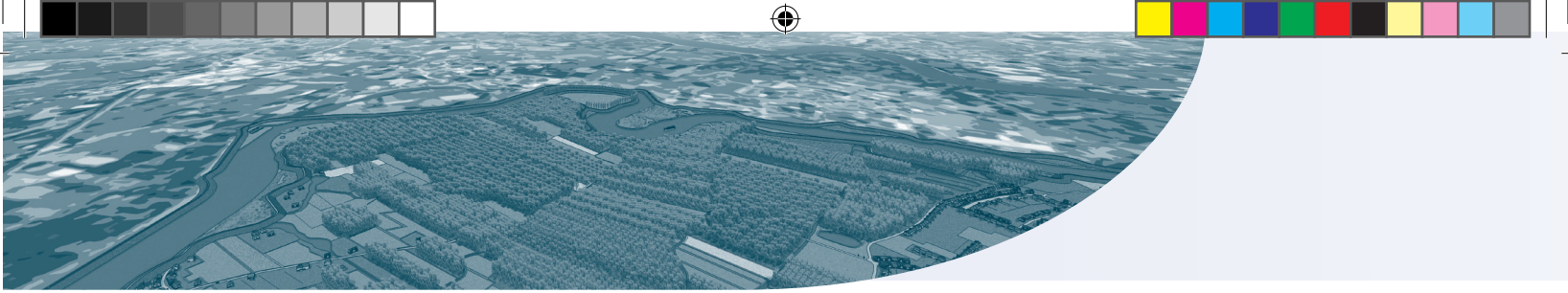

Grachten, pompen en opvangbekkens voor een veilige afwatering

Momenteel krijgen de Vlassenbroekse poldergrachten bij extreme neerslag grote hoeveelheden hemelwater te verwerken. Bijkomende ingrepen helpen het water efficiënter af te voeren, wat de veiligheid van de omwonenden garandeert.

In eerste instantie zorgt een ringgracht langsheen de ringdijk voor afwatering naar de Schelde. Als een hoog waterpeil in de rivier dit verhindert, vangen bergingszones en brede oeverzones het regenwater tijdelijk op. Als hevige regen gepaard gaat met een extreem stormtij, dan zorgt een verhoogde capaciteit van het huidige pompgemaal voor een veilige afvoer naar de rivier. Bovendien is het zuidelijke deel van het gebied beschikbaar als extra bergingsgebied. Dit zal slechts eenmaal in vijftig jaar overstromen.

In Wal-Zwijn blijft het afwateringsgebied volledig losgekoppeld van het overstromingsgebied. De bestaande grachten in het landbouwgebied rond Kastel voldoen en blijven behouden. Ze leiden via de bestaande ringgracht naar de Schelde.

wetland

Vlassenbroek		
Hengelvijver	1 Scheldedijk op veilige Sigmahoogte	5 Ringgracht met verbrede oeverzone
Observatiepunt	2 Ringdijk op veilige Sigmahoogte	6 In- en uitwateringssluis
P Parking	3 Overloofdijk	7 Uitwateringssluis
Pompgemaal	4 Compartimenteringsdijk	8 Afwateringskoker
		9 Recreatieve fiets- en wandelpaden
		10 Avontuurlijk wandelen
		11 Slikken en schorren
		12 Wetland (elzenbroekbos, openwater, plas dras)

Huidig uitzicht

Vlassenbroek

Baasrode

Broekkant

Baasrodestraat

Deelgebied Vlassenbroek

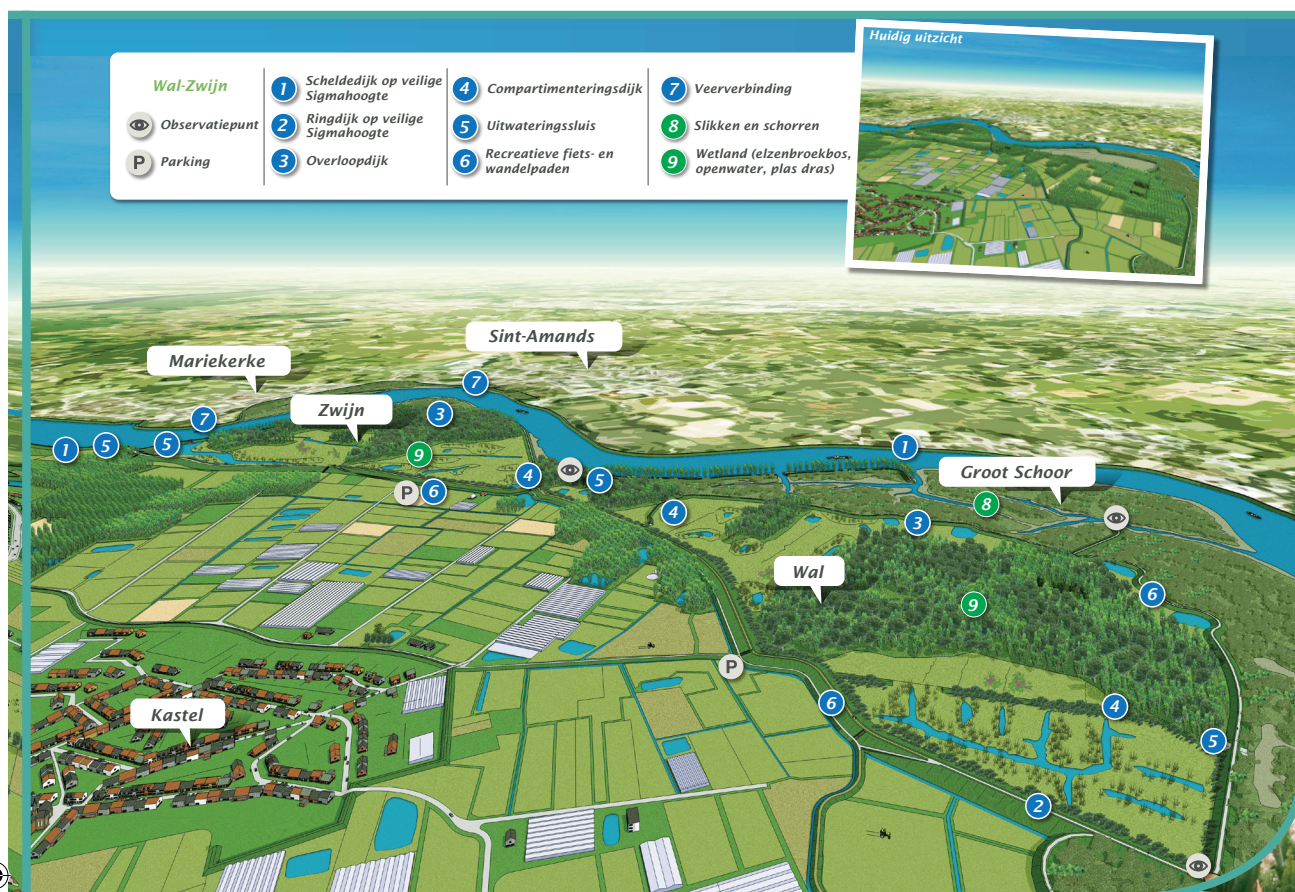
Invulling gebied

Het overstromingsgebied in de Vlassenbroekse polder zal er meestal rustig bij liggen. Enkel bij een extreme noordwesterstorm al dan niet in combinatie met springtij (het zogenaamde stormtij, 1 à 2 maal per jaar) en/of hoge bovenafvoer stroomt het water over de overloofdijk het gecontroleerd overstromingsgebied binnen (zie p.3). Het projectgebied bestaat uit twee delen. Het meest noordelijke deel loopt als eerste onder water. Als een stormtij voor ongewoon hoge waterstanden zorgt, overstroomt ook het zuidelijke gebied. Dit zal slechts eenmaal in vijftig jaar nodig zijn.

Beide delen krijgen een eigen zeer waardevolle natuurinvulling. Via een sluis in de Scheldedijk zal de dagelijkse getijdenwerking het landschap in de meest noordelijke zone boetsen. Dit binnendijkse getijdennatuurgebied schept nieuwe kansen voor de ecologisch onschatbare slikken en schorren. In het zuidelijke deel zorgt een beperkt hoger grondwaterpeil voor een wetlandspektakel dat waterpartijen combineert met een moerasbos vol elzen.

Timing & mijlpalen

maart 2010: Gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan is goedgekeurd
 mei 2010: Milieueffectenrapport is goedgekeurd
 2010: Indienen bouwvergunningsaanvraag

Deelgebied Wal-Zwijn

Invulling gebied

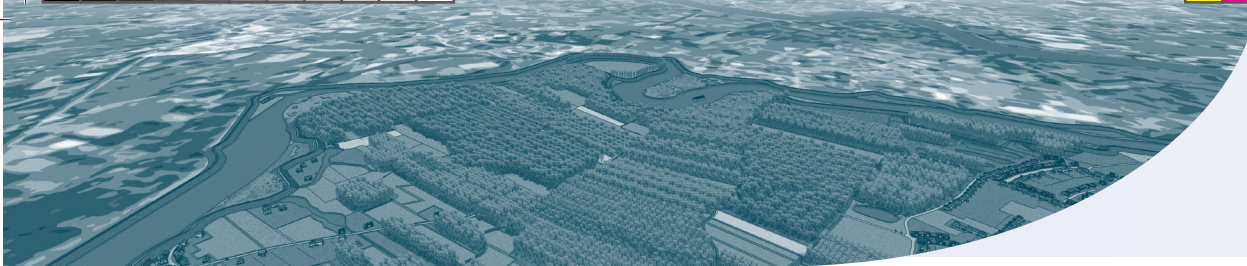
Grote Wal, Kleine Wal en Zwijn worden samen één gecontroleerd overstromingsgebied. Bij een extreme noordwesterstorm al dan niet in combinatie met springtij (het zogenaamde stormtij, 1 à 2 maal per jaar) en/of hoge bovenafvoer stroomt het water over de overloofdijk het gecontroleerd overstromingsgebied binnen (zie p.3). Zodra het water in de Schelde voldoende is gedaald, stroomt het gebied weer leeg. Enkel bij extreem hoge waterstanden treedt het overstromingsgebied in werking. Op andere dagen zal natuur zich kunnen ontwikkelen. Hier vind je straks een wetland terug dat bestaat uit rietlanden, natte ruige natuur afgewisseld met stukjes moerasbos en open water.

Groot Schoor komt nu al bij hoge waterstanden onder water te staan. Door de rivierdijk te verwijderen en het deelgebied van Wal-Zwijn te ontpolderen, wordt de getijdennatuur uitgebreid. Zo zullen slikken en schorren ontstaan. Van op de overloofdijk zie je hoe talloze vogels zich tegoed doen aan dit voedselrijke gebied. Ook het uitzichtpunt op een oude dijkrestant is ideaal voor een blik op deze unieke natuurvorm.

Timing & mijlpalen

maart 2010: Gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan is goedgekeurd
 mei 2010: Milieueffectenrapport is goedgekeurd
 2010: Indienen bouwvergunningaanvraag

zoetwater schor

Een natuurgebied in je achtertuin

Ontpoldering: waardevolle natuur

Bij een ontpoldering krijgt de rivier meer ruimte. De dijk verschuift meer landinwaarts en verschaft de rivier zo meer stroomvlakte. In dit gewonnen gebied boetseert de rivier een boeiend landschap van getijdennatuur waar vele bedreigde diersoorten een thuis vinden.

Slikken en schorren vormen een erg divers landschapstype en zijn ecologisch uiterst waardevol. Ze zijn de thuis van vele kleine diertjes waaraan verschillende vogelsoorten zich graag tegoed doen.

waterral

Getijdennatuur in de polder

Naast de ontpolderde zones herbergen ook binnendijkse getijdennatuurgebieden waardevolle slikken en schorren. Sluizen in de ringdijk laten bij vloed een beperkte hoeveelheid rivierwater het gebied instromen en zorgen ervoor dat bij eb het gebied opnieuw leegstroomt. Op die manier kunnen we de getijdenwerking nabootsen binnen de polder. Zo'n gereduceerd getijdengebied is een Vlaamse uitvinding van formaat. Metingen hebben aangetoond dat het Scheldewater zelfs na een kort verblijf in het gebied minder stikstof bevat.

Het proefproject in Lippenbroek te Hamme toonde al mooie resultaten. Ga snel een kijkje nemen. Een wegbeschrijving vind je op www.lippenbroek.be.

zoetwater schor in Lippenbroek

sijjsje

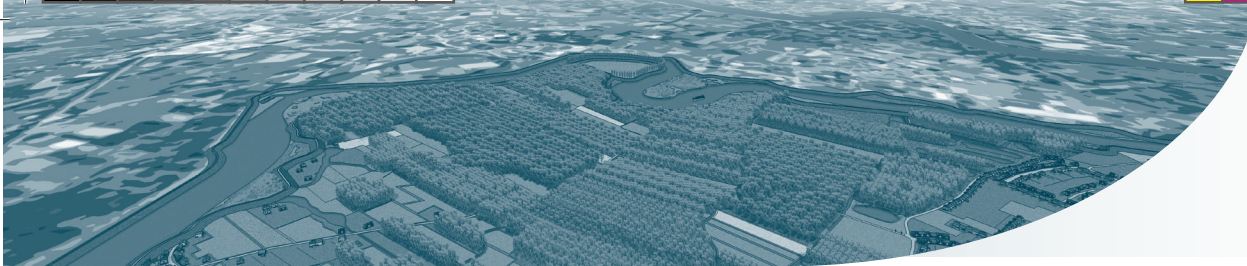
Wetland

Natte natuurgebieden zonder getijdenwerking heten in het Sigmaplan 'wetlands'. In dit natuurtype zorgen natte bossen, glinsterende waterpartijen, fraaie rietkragen en natte ruigtes voor het nodige spektakel. Typische moeras- en bosvogels als houtsnip, waterral en sijjsje voelen zich er thuis. Broekbossen herbergen ook een grote diversiteit aan planten. In de lente tooit dit bos zich met een prachtige lenteflora van onder meer (gewone) dotterbloemen en pinksterbloemen. Ook voor enkele zeldzame amfibieën en libellen zijn broekbossen van groot belang.

Geluksvogels in polderland

Je merkt het al. Straks vindt haast vergeten natuurschoon een nieuwe thuis in deze fraaie natuurgebieden. Een afwisselend en rijk begroeid landschap ligt dan aan je voeten. Wandelaars en fietsers kunnen er hun hartje ophalen. Natuurliefhebbers krijgen de kans om vanuit strategisch geplaatste kijkhutten en observatiepunten, watersnip, kwak of roerdomp te bespieden. Voor de jeugdvereniging is een nieuw speelterrein voorzien en in het nieuwe hengelgebied in Vlassenbroek sla je geduldig een lijntje uit. Ooit al een bot gevangen?

Vlassenbroek- Wal-Zwijn

Meer informatie

Nieuwsgierig geworden? We helpen je graag aan extra informatie via onderstaande contactgegevens.

Ook op de website vind je alle informatie terug. Je leest de laatste nieuwtjes op www.sigmaplan.be. Daar ligt bovendien een uitgebreide algemene nieuwsbrief voor je klaar. Verkiest je een gedrukt exemplaar of heb je bijkomende vragen? Geef ons dan zeker een seintje via info@sigmaplan.be of bel naar 03 224 67 11.

Wanneer de werken starten, installeren we ook een infopunt waar je terecht kan met al je vragen. Intussen spreken we met lokale besturen en betrokkenen om de hinder voor omwonenden zoveel mogelijk te beperken. We ontvangen jouw ideeën graag via bovenstaande contactgegevens.

Colofon

Verantwoordelijke uitgever:
Waterwegen en Zeekanaal NV
Afdeling Zeeschelde
ir. Wim Dauwe,
Lange Kievitstraat 111-113, bus 44
2018 Antwerpen

Redactie & foto's:
Agentschap voor Natuur en Bos, JusBox,
Soresma, Vilda, Waterbouwkundig labo,
Waterwegen en Zeekanaal NV
Gedrukt op gerecycleerd papier

www.sigmaplan.be

